

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Změna koncepce péče o dítě a změna rozhodování o péči o dítě

Poslanecká sněmovna projednává návrh vládního zákona[1], kterým se mění zákon č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník (dále jen „NOZ“), a další související zákony s tím, že zákon by měl dle původního návrhu nabýt účinnosti dne 1. ledna 2024, přičemž pozměňovací návrhy počítají s účinností od 1. července 2025, resp. od 1. ledna 2026. V rámci série článků Vám poskytneme náhled na vybrané nejdůležitější změny a nové instituty, která by měla novela do oblasti rodinného práva přinést.

Účelem novelizace je zrychlení a zjednodušení procesu rozvodu manželství a úpravy poměrů nezletilého dítěte dobu po rozvodu. Dále se navrhuje změna předběžné úpravy poměrů dítěte, kdy má dojít k zavedení nového institutu prozatímní úpravy poměrů nezletilého. Současně se navrhuje koncepční změny péče o dítě a změny týkající se rozhodování o péči o dítě, kdy právě péče o dítě a rozhodování o ní budou předmětem tohoto článku.

Platná právní úprava

Občanský zákoník v aktuálně platné právní úpravě rozlišuje tři varianty péče o dítě po rozvodu manželství dle § 907 NOZ, kterými jsou výlučná péče jednoho z rodičů, střídavá péče a společná péče rodičů. Tato úprava se obdobně použije i na rodiče, kteří žijí odděleně. V souvislosti s rozhodnutím soudu o formě péče o dítě rozlišuje NOZ „rodiče, který má dítě v péči“ a „druhého rodiče“, který má právo na styk s dítětem v zákonem a soudem stanovených podmínkách, je-li to v zájmu dítěte. Dle důvodové zprávy je aktuální právní úprava nevhodná, jelikož dochází k faktickému odebrání práva a povinnosti „nepečujícího rodiče“ o dítě pečovat, kdy toto rozlišování vede k psychologickému znevýhodnění a „nepečujícího rodiče“ a nerovnosti mezi rodiči.

Zrušení rozlišování forem péče

Navrhovaná právní úprava směřuje ke zrušení shora uvedených jednotlivých forem péče o dítě, kdy tyto má nahradit stav, že oba rodiče pečují o dítě společně. Oba rodiče tedy mají mít právo a povinnost o dítě pečovat a udržovat s ním styk. Nově se dle důvodové zprávy má tedy hovořit o (společné) péči obou rodičů, resp. o péči každého z nich. Rozhodnutí soudu, ať potvrzuje dohodu rodičů či autoritativně rozhoduje o právech a povinnostech, by mělo vymezit péči především v určení času, kdy jeden z rodičů o dítě pečuje. V těchto případech soud rozhodne i o výživném, a to autoritativně nebo schválením dohody. V případě, že soud dojde k závěru, že existují vážné důvody, aby o dítě pečoval pouze jeden z rodičů, měl by soud rozhodnout o pozastavení či omezení výkonu rodičovské odpovědnosti, případně o zbavení rodičovské odpovědnosti. Z uvedeného vyplývá, že nelze rozhodnout o péči jen jednoho rodiče, pokud nebylo rozhodnuto o pozastavení, omezení či zbavení rodičovské odpovědnosti druhého rodiče. Zároveň se v nově navrhovaném znění § 888 NOZ zakotvuje právo dítěte na rovnocennou péči obou rodičů.

Péče o dítě v širším a užším smyslu

Pro pochopení změn je důležité vysvětlit rozdíly mezi péčí o dítě v širším a užším smyslu. Zatímco péče v širším smyslu zahrnuje obecně veškerá práva a povinnosti rodičům k dítěti, kdy tato je jednou ze tří základních složek rodičovské odpovědnosti, tak péče v užším smyslu zahrnuje péči o zdraví dítěte a péči o jeho tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj. Péče v širším smyslu v sobě zahrnuje péči v užším smyslu (v přechodí větě vyjmenované atributy), tak i ochranu dítěte, udržování styku s dítětem, zajišťování výchovy a vzdělání dítěte a určení bydliště dítěte. K pochopení rozlišení zákonodárce navrhuje novou strukturu § 858 NOZ upravující rodičovskou odpovědnost.

Styk s dítětem

V souvislosti s navrhovanými změnami dochází zároveň ke změně chápání obsahu práva udržovat osobní styk s dítětem. Styk s dítětem se má nově vázat k oběma rodičům, kdy přímá péče představuje jednu z forem realizace styku každého z rodičů. Opouští se tedy chápání, kdy styk s dítětem byl vnímán ve spojitosti s tzv. nerezidentním rodičem. Vzhledem k tomu, že rozhodnutí soudu o péči o dítě nezasahuje do rodičovské odpovědnosti, dochází pouze k omezení výkonu osobního (příмого styku) s dítětem. Nepřímý styk a právo na informace o dítěti zůstává rodiči i v době, kdy o dítě pečuje druhý rodič. Pokud je v zákoně uveden pojem „styk“ rozumí se tímto osobní (přímý) i nepřímý styk, resp. právo na informace o dítěti. Rodič, který nemá dítě v dané době v péči, a který bez vědomí rodiče, který právě o dítě pečuje, osobně kontaktuje dítě, poruší tímto svým jednáním rozhodnutí soudu.

Rozhodování o péči o dítě a změna poměrů

Dle nově navrhovaného znění § 907 odst. 1 NOZ je výchozím ideálním stavem dohoda rodičů o společné péči a výživném, která podléhá schválení soudu, bez toho, aby soud určoval rozsah péče. Druhý odstavec předmětného ustanovení dopadá na situace, kdy soud nerozhodne dle odstavce 1. V těchto případech soud bude vždy rozhodovat o rozsahu péče o dítě každého z rodičů i o výživném dle nového § 919 odst. 3 NOZ. Odstavec třetí a čtvrtý navrhovaného § 907 NOZ upravuje možnost soudu stanovit podmínky péče o dítě a možnost upravit nepřímý styk a právo na informace rodiče, který o dítě zrovna nepečuje. Dohoda je stanovena jako primární způsob změny práv a povinností vyplývajících z rodičovské odpovědnosti, v případě změny poměrů, i v nově navrhovaném znění § 909 NOZ. V případě, že se rodiče nedohodnou při změně poměrů, soud rozhodne o této změně i bez návrhu. Při rozhodování soudu o péči po rozvodu manželství dle navrhovaných ustanovení § 907 a 909 NOZ se bude rozhodovat o péči v širším smyslu. Tímto rozhodnutím nedochází k zásahu do rodičovské odpovědnosti, ta přetrvává rodičům v plném rozsahu. Rozhodnutím soudu dochází jen toliko k omezení výkonu některých složek rodičovské odpovědnosti, a to pouze tam, kde je nutný osobní kontakt rodiče s dítětem. Ostatní složky rodičovské odpovědnosti, tedy ty, které nevyžadují osobní kontakt s dítětem, zůstanou nedotčeny.

Nová skutková podstata pozastavení rodičovské odpovědnosti

Navrhovaná právní úprava předkládá v § 869 odst. 2 novou skutkovou podstatu týkající se pozastavení rodičovské odpovědnosti. Tato by se měla aplikovat v případech, kdy hrozí narušení citového nebo psychického vývoje dítěte, nelze-li odvrácení této hrozby dosáhnout jinak a je-li to zároveň v zájmu dítěte. Z formulace předmětného ustanovení zároveň vyplývá, že se jedná o prostředek *ultima ratio*, kdy nelze přistoupit k mírnějším opatřením. Potřeba zavedení nové skutkové podstaty pozastavení rodičovské odpovědnosti vyplývá z nové koncepce forem péče, resp. z toho, že již nemá být možné v rámci rozhodnutí soudu o péči o dítě rozhodnout o zákazu styku jednoho

z rodičů (s výjimkou případů zásahů do rodičovské odpovědnosti). Dle důvodové zprávy má nová skutková podstata dopadat na situace, kdy mezi rodičem a dítětem existuje natolik závažné odcizení, že dítě kontakt velice špatně snáší, případně takový kontakt odmítá.

Přechodná ustanovení

Dle přechodného ustanovení není dotčeno rozhodnutí soudu o svěření do péče jednoho z rodičů, do střídavé péče nebo do společné péče dle § 907 NOZ ve znění účinném do účinnosti novely. Změna těchto rozhodnutí je přípustná, půjde-li o změnu poměrů dle nově navrhovaného § 909 NOZ od účinnosti novelizace.

Závěr

Navrhované změny představují zásadní krok ke zjednodušení a zefektivnění řízení o úpravě péče o nezletilé, a to zejména ve vztahu k rodičům, kteří mají zájem dosáhnout dohody. Uvedené by mohlo a mělo rodiče motivovat k dosažení dohody, což ve svém důsledku, až na výjimky, znamená, že zájem nezletilého bude na prvním místě. Zvolená právní úprava - změna koncepce péče - zároveň odstraňuje psychologickou výhodu „pečujícího rodiče“ oproti „druhému rodiči“. Nezbývá než doufat, že i v praxi po účinnosti navrhovaných změn bude účel těchto změn, tedy nejlepší zájem dítěte a konsensuální dohoda o péči, naplněn.

JUDr. PhDr. Karolina Spozdilová, Ph.D.,
advokát a partner

David Heliman,
paralegal

[KGS legal s.r.o., advokátní kancelář](#)

Národní 416/37
110 00 Praha 1

e-mail: info@kgslegal.cz

právnická firma roku 2021

1. místo v kategorii PRO BONO

---

[1] Novela i důvodová zpráva dostupné >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)